

KS. JERZY MISIUREK

SOBOROWA WIZJA ŚWIĘTOŚCI LAIKATU

Stan wiernych świeckich, zwanych laikami (gr. *laos* – lud) jest najbardziej liczny w Kościele, a przy tym pierwszy w porządku chronologicznym, bowiem przez sakrament chrztu świętego człowiek staje się najpierw laikiem, członkiem Ludu Bożego, a dopiero później – dzięki specjalnemu powołaniu – przechodzi do stanu kapłańskiego lub zakonnego. Sobór Watykański II rozumie przez świeckich „wszystkich wiernych chrześcijan nie będących członkami stanu kapłańskiego i stanu zakonnego prawnie ustanowionego w Kościele, mianowicie wiernych chrześcijan, którzy jako wcieleni przez chrzest w Chrystusa, ustanowieni jako Lud Boży i uczynieni na swój sposób uczestnikami kapłańskiego, proroczego i królewskiego urzędu Chrystusowego, ze swej strony sprawują właściwe całemu ludowi chrześcijańskiemu posłannictwo w Kościele i w świecie” (KK 31)¹ Tak więc specyficzną właściwością laików jest ich charakter świecki.

I. ZADANIA LAIKATU W KOŚCIELE

W myśl nauczania Soboru Watykańskiego II świeccy „powołani są do tego, aby czynić obecnym i aktywnym Kościół w takich miejscach i w takich okolicznościach, gdzie jedynie przy ich pomocy stać się on może solą ziemi.

Ks. prof. dr hab. Jerzy MISIUREK – kierownik Katedry Historii Duchowości Instytutu Teologii Duchowości Wydziału Teologii KUL. Al. Raławickie 14, 20-950 Lublin; adres do korespondencji: ul. Bernardyńska 7, Lublin 20-109, tel. (081) 532-87-53.

¹ Taką definicję podtrzymuje również papież Jan Paweł II w adhortacji *Christifideles laici* (dalej: ChL), akcentując zwłaszcza jej pozytywny punkt widzenia, a więc specyficzne powołanie (ChL 9). Por. E. W e r o n, *Powołanie i posłannictwo ludzi świeckich*, Poznań 1989.

Tak oto każdy świecki na mocy samych darów, jakie otrzymał, staje się świadkiem i zarazem żywym narzędziem posłannictwa samego Kościoła «według miary daru Chrystusowego»” (KK 33).

Zadaniem ludzi świeckich z tytułu właściwego im powołania jest szukać królestwa Bożego zajmując się sprawami świeckimi i kierując się nimi po myśli Bożej. Świeccy żyją w świecie, a więc w zwyczajnych warunkach życia rodzinnego i społecznego. Tam ich powołuje Bóg, aby wykonując właściwe sobie zadania, kierowani duchem ewangelicznym, przyczyniali się do dzieła uświęcenia świata. Uświęcenie to dokonuje się niejako „od wewnątrz” dzięki przykładowemu życiu chrześcijan, którzy promieniując wiarą, nadzieją i miłością ukazują innym Chrystusa. A zatem zadaniem ludzi świeckich jest rozwiązywanie w duchu Ewangelii wszystkich spraw doczesnych i takie nimi kierowanie, aby mogły się rozwijać po myśli Zbawiciela i służyły Jego chwale²

Zaangażowanie w rzeczywistość doczesną ma nie tylko osobisty charakter, ale również społeczny, wspólnotowy; w nim wyraża się umiejętność braterskiego „współżycia i współpracy, a także nawiązywania dialogu” (DA 29). Troska o sprawy doczesne związane z życiem rodzinnym, praca, kultura czy polityka to jakby „tereny” dane świeckim od Boga, który powierza im świat, aby, posłuszni woli Stwórcy, czynili go sobie poddanym. Wierni świeccy mają kierować sprawami doczesnymi, nadając im jednak sens religijny. Dzięki temu ich zaangażowanie doczesne staje się wyrazem autentycznej duchowości chrześcijańskiej, pozwalającej kierować się Bożej Mądrości.

W związku z tym Jan Paweł II wyjaśnia, że świeccy „powołani są i przeznaczeni do oddawania czci Bogu przez używanie rzeczy doczesnych oraz współtworzenie doczesnego postępu społeczeństwa. W tym sensie Sobór mówi o świeckim charakterze laikatu w Kościele. Stosując to określenie do powołania świeckich, Sobór docenia porządek doczesny oraz – możemy powiedzieć – świat. Jednak sposób, w jaki następnie definiuje to powołanie, ukazuje jego transcendentny charakter w stosunku do czasu i rzeczywistości ziemskiej”³

Życie chrześcijańskie to życie w Jezusie Chrystusie pod kierunkiem Ducha Świętego. Toteż i chrześcijańska duchowość jest życiem „według Ducha”, życiem uległym Jego kierownictwu. Według Soboru Watykańskiego II chrześcijanie świeccy na mocy Bożego powołania są wezwani do angażowania się

² Por. W. S ł o m k a, *Świecka droga świętości*, [w:] *Drogi świętości*, Lublin 1981, s. 67-78. Por. także A. Z u b e r b i e r, *Świeccy wierni – powołanie i charyzmaty*, „Znak” 7(1965), s. 971-985.

³ J a n P a w e ł II, *Wierzę w Kościół jeden, święty, powszechny i apostołski*, Città del Vaticano 1996, s. 371.

w służbę człowiekowi, a także do tego, aby z wszystkimi ludźmi kształtowali warunki w coraz większym stopniu godne człowieka. Skoro świat, w którym panował grzech, dzięki Wcieleniu i Odkupieniu Chrystusa został przeznaczony do zbawienia (por. J 3, 17), to szczególnym zadaniem ludzi świeckich jest dzieło ewangelizacji⁴ Świecki chrześcijanin ma być „nowym człowiekiem” w świecie i ma pełnić w nim rolę zaczynu. Świat jest miejscem działania, a także odpowiedzialności za spożytkowanie swych naturalnych i nadprzyrodzonych talentów, których jest nośnikiem; wymogiem dla każdego świeckiego jest modlitwa, życie sakramentalne, praktyka cnót, których domaga się Chrystus. Modlitwa w życiu człowieka świeckiego ma bardzo ważne znaczenie, jeśli chodzi o scalenie rzeczywistości duchowych i świeckich, podobnie asceza prowadzi ku temu, abyśmy pod kierunkiem Ducha Świętego pojęli sens chrześcijańskiego orędzia i byli ściśle złączeni z tajemnicą krzyża. Sobór jednak przestrzega, mówiąc, że „błądzą ci, którzy na odwrót sądzą, że mogą tak się pogrążyć w interesach ziemskich, jakby one były całkiem obce życiu religijnemu, ponieważ to ostatnie polega, według ich mniemania, na samych aktach kultu i wypełnianiu pewnych obowiązków moralnych. Rozłam między wiarą wyznawaną a życiem codziennym, występujący u wielu, trzeba zaliczyć do ważniejszych błędów naszych czasów” (KDK 43).

Duchowość świeckich respektuje wartość świata i działalności doczesnej uznając je za elementy niezbędne do zbawienia. Zaangażowanie w świecie i dla świata, które odróżnia duchowość świeckich od duchowości innych stanów życia w Kościele, ma swe głębokie uzasadnienie w połączeniu miłości do Boga z miłością do świata. Fundamentem duchowości świeckich ma być Biblia, nauczanie i liturgia Kościoła. Świeccy są częścią Kościoła, której na mocy powołania Bożego przypada obowiązek realizowania zadania powierzonego ludzkości przez Stwórcę, stąd winno być ono spełnione zgodnie z Bożym zamysłem. Chrześcijanin świecki winien na siebie wziąć odpowiedzialność za zaangażowanie wszystkich talentów przyrodzonych i nadprzyrodzonych, których jest nośnikiem tak, aby mógł kierować światem po myśli Bożej, a więc pod kierunkiem Ducha Świętego⁵ Mówiąc o „świecie”, mamy na myśli całą ludzką rzeczywistość. Sobór przypomina, że „świeccy powinni podjąć trud odnowy porządku doczesnego jako własne zadanie i spełniać je bezpośrednio i zdecydowanie, kierując się światłem Ewangelii i duchem Kościoła, przynaglani miłością chrześcijańską” (DA 7). Świeccy winni włączać się w misję ewangelizacyjną

⁴ Tamże, s. 372.

⁵ Por. G. L a z z a t i, *La spiritualità laicale*, Roma 1992, tłum. pol. B. Piotrowska, *Duchowość świecka*, Kraków 1993, s. 61.

powierzoną całemu Kościołowi. Wszyscy przez chrzest jesteśmy wszczępieni w Chrystusa. I na mocy tego wszczępienia modlitwa staje się typowym wyrazem komunii z Ojcem w Synu za sprawą Ducha Świętego, którego działanie rozpoczyna się wraz z chrztem. Toteż Jan Paweł II podkreśla, że „celem całej egzystencji świeckiego katolika jest dochodzenie do poznania radykalnej nowości chrześcijańskiej płynącej z chrztu, sakramentu wiary, po to, ażeby móc wypełniać swoje życiowe obowiązki zgodnie z otrzymanym od Boga powołaniem” (ChL 10). Sakrament ten sprawia, że stajemy się przybranymi synami Boga i członkami Chrystusowego Ciała; dzięki temu mamy możliwość stawania się nowymi ludźmi, „przyobleczeni w Chrystusa” (por. Ga 3, 27; Ef 4, 22-24). Chrzest i bierzmowanie uzdalniają człowieka do uczestnictwa w misji Jezusa Chrystusa, Mesjasza i Zbawiciela (por. ChL 13).

II. WEZWANI DO ŚWIĘTOŚCI

W konstytucji *Lumen gentium* Sobór podkreśla, że na równi z hierarchią i stanem zakonnym należy postawić laikat jako „osobny stan życia” (KK 30). Możemy pytać w jakim sensie został tu użyty termin „stan”? Wiadomo, że nie chodzi w tym przypadku o „zawód” Czy zatem świeccy są zobowiązani do zachowania rad ewangelicznych? Nie ulega wątpliwości, że rady ewangeliczne odnoszą się do wszystkich uczniów Chrystusa. Sobór mówi: „Ta zaś świętość Kościoła [...] w pewien właściwy sobie sposób wyraża się ona w praktykowaniu rad, które zwykło się nazywać ewangelicznymi. To praktykowanie rad ewangelicznych podejmowane przez licznych chrześcijan, bądź prywatnie w zatwierdzonych przez Kościół warunkach czy stanie, daje w świecie i dawać powinno wspaniałe świadectwo i przykład tej właśnie świętości” (KK 39). Prywatna praktyka, o której mówi Sobór, dotyczy świeckich. Podobnie, gdy Sobór mówi ogólnie o radach, ma na myśli także świeckich chrześcijan. Chodzi o to, by świeccy zachowali nie tyle literę, ile ducha tych rad. Zakonna praktyka jest świadectwem instytucjonalnym, świecka zaś takiego charakteru nie ma. Tak np. ubóstwo u świeckiego będzie się przejawiać w umiarkowanym korzystaniu z dóbr doczesnych, czystość – w zachowaniu całkowitej powściągliwości w okresie przedmałżeńskim, doskonałej wierności w małżeństwie, a inaczej w stanie wdowieństwa czy dziewictwa,

posłuszeństwo – w chrześcijańskim rozumieniu pokory i czujności w wypełnianiu natchnień Bożych⁶

Świeccy mają prawo do zachowania własnego ducha przy wypełnianiu swych zadań. Sobór daje nam więc wizję „stanu” świeckiego opartego na własnym powołaniu do świętości, bez której nie mógłby spełnić swej uświęcającej funkcji. Być świeckim oznacza: dążyć do świętości na swoisty sposób aż do pełnej doskonałości, aby stać się zdolnym do uświęcenia świata. Można uważać, że stan świecki jest tu rozumiany jako „stan” w ścisłym sensie. Innymi słowy właściwą funkcją laika jest osiąganie świętości drogą właściwą dla jego stanu. Po prostu Kościół całą swą zbawczą misję zwraca według Soboru w kierunku świata. Tej misji Kościół nie mógłby dopełnić bez modelu doskonałości świeckich. Stąd wniosek: hierarchia i stan zakonny nie mają już „monopolu” na misję zbawczą, ale powinni rozpoznawać charyzmaty i posługi celem budowania i rozwoju Mistycznego Ciała Chrystusa. Sobór daje więc motywację teologiczną potrzeby świętości świeckich i hierarchii: świętość świeckich jest istotną świętością Kościoła uświęcającego i świętego⁷. Świętość stanu świeckiego ma charakter eklezjalny, chrystyczny, pneumatohagijny, a ostatecznie trynitarny, bo jedność Kościoła w miłości jest manifestacją świętości Boga jednego w Trójcy Osób. Tak więc jedność świętości wypływa z jej trynitarnego i chrystycznego charakteru. Stanowisko takie wyraża Sobór Watykański II, który uczy, że „Chrystus, Syn Boży, który wraz z Ojcem i Duchem Świętym doznaje czci jako sam jeden święty, umiłował Kościół jako oblubienicę swoją, siebie samego zaś wydając, aby go uświęcić (por. Ef 5, 25-26); złączył go też ze sobą jako ciało swoje i hojnie obdarzył darem Ducha Świętego na chwałę Bożą. Toteż wszyscy w Kościele, niezależnie od tego, czy należą do hierarchii, czy są przedmiotem jej funkcji pasterskiej, powołani są do świętości, zgodnie ze słowami apostoła: «Albowiem wolą Bożą jest uświęcenie wasze» (1 Tes 4, 3; por. Ef 1, 4)” (por. KK 32). Każdy chrześcijanin powołany jest zatem do realizacji świętości w takich warunkach, w jakich przypadło mu żyć, i przy wykonywaniu powierzonych mu zadań i obowiązków⁸.

Dążenie do świętości nie jest przywilejem nielicznych, ale zadaniem wszystkich członków Kościoła. Toteż Sobór przypomina: „Wszyscy chrześci-

⁶ Por. H. M i s z t a l, *Świętość świeckich w nauce Soboru Watykańskiego II i nowego Kodeksu Prawa Kanonicznego*, RTK 36-37 (1989-1990), z. 5, s. 40.

⁷ Por. tamże. Por. także E. W e r o n, *Czy istnieje Boże powołanie do świeckiego stanu życia?*, „Collectanea Theologica” 61 (1991), z. 1, s. 126-132.

⁸ M i s z t a l, *Świętość świeckich*, s. 33. Por. E. W e r o n, *Kierunki apostołstwa świeckich w Polsce w świetle czwartej pielgrzymki Jana Pawła II*, „Collectanea Theologica” 62 (1992), z. 4, s. 123-129.

anie jakiegokolwiek stanu i zawodu powołani są do pełni życia chrześcijańskiego, do doskonałości miłości” (KK 40). Dzięki tej świętości „także w społeczności ziemskiej rozwija się bardziej godny człowieka sposób życia” (KK 40). Na innym miejscu Sobór mówi o „własnej drodze małżonków i rodziców chrześcijańskich” Tekst soborowy rzuca światło na problem świętości rodziny i małżeństwa już w słowach początkowych. Oto „miłość wierna” jest przeniknięta „łaską”, a „braterska wspólnota miłości” w znaczeniu głęboko ludzkim jest znakiem owej miłości, jaką Chrystus umiłował Kościół. Aspekt nadprzyrodzony został uwypuklony w słowach dotyczących „przyjmowania od Boga” z miłością potomstwa i wychowania go w chrześcijańskiej nauce oraz wpajania cnót ewangelicznych. Konstytucja dogmatyczna o Kościele wzywa małżonków do apostołstwa: „W wypełnianiu tego zadania nader cenny okazuje się ten stan życia, który uświęcony jest osobnym sakramentem, mianowicie życie małżeńskie i rodzinne” Ono jest znakomitą „szkołą apostołstwa”, gdzie „pobożność chrześcijańska przenika całą treść życia i z dnia na dzień coraz bardziej ją przemienia” (KK 35)⁹ Małżonkowie mają być „dla siebie nawzajem i dla swoich dzieci świadkami wiary i miłości Chrystusa” Rodzice, według wspomnianej konstytucji, powinni być „pierwszymi nauczycielami wiary poprzez słowne nauczanie i własny przykład” (KK 11).

Duchowość rodziny sprzyja temu, by kontakty między rodzicami a dziećmi stały się pierwszym środowiskiem, w którym potwierdza się „umiejętność współżycia” i tworzy „komunia życia” Sobór mówi, że „stan małżeński i rodzinny winny wyciskać na duchowości świeckich swoiste znamię” (DA 4). Daje to świeckim możliwość realizowania ich szczególnego zadania, a poprzez sposób, w jaki to czynią, wypełniania misji ewangelizacyjnej właściwej całemu Kościołowi. Toteż Kościół musi dawać wyraz swemu świeckiemu wymiarowi, aby był w świecie i dla świata owym sakramentem zbawienia, co wynika z jego natury¹⁰.

Teksty soborowe mówią też o wdowach i wdowcach oraz osobach nie związanych węzłem małżeńskim (KK 41); wymienieni są ze względu na szacunek, jakim się cieszyli w tradycji chrześcijańskiej. Wiadomo też, że te stany życia bardzo często uczestniczą w misji Kościoła, pełniąc pożyteczne zadania; stan ten odpowiednio przeżyty może być fundamentem uświęcenia tych ludzi.

W konstytucji *Lumen gentium* Sobór pochwała dziewictwo i celibat, pisząc: „Ta doskonała powściągliwość, zachowana ze względu na Królestwo Boże,

⁹ Tamże, s. 35.

¹⁰ Por. A. M a r c h e t t i, *Zarys teologii życia duchowego*, cz. III, Kraków 1996, s. 46.

zawsze cieszyła się szczególnym szacunkiem Kościoła jako znak i bodziec miłości i jako szczególne źródło duchowej płodności w świecie” (KK 42).

Ale Sobór wymienia też osobno „ludzi ciężkiej pracy” Podkreśla uświęcającą jej znaczenie. „Ci ludzie, którzy wykonują ciężką nieraz pracę, poprzez dzieła ludzkie mają doskonalić samych siebie” (42). Przez pracę ludzie mogą naśladować Jezusa Chrystusa, który ustawicznie z Ojcem działa dla zbawienia wierzących. W ostatnich latach rozwinęła się teologia pracy opierająca się na Objawieniu Bożym. Sobór widzi w pracy środek apostołowski (DA 13) i mówi o obowiązku i prawie do pracy (KDK 67). Podobne myśli na temat uświęcającej roli pracy zawierają encykliki *Populorum progressio* Pawła VI i *Laborem exercens* Jana Pawła II oraz adhortacja *Redemptoris Custos*.

W sposób szczególny z Chrystusem są zjednoczeni chorzy, biedni, prześladowani. Sobór mówi: „Niech też wiedzą, że szczególnie jednoczą się z Chrystusem cierpiącym dla zbawienia świata ci, których gnębi ubóstwo, słabość, choroba i rozmaite troski albo którzy prześladowania cierpią dla sprawiedliwości; ich to Pan w Ewangelii nazwał błogosławionymi, ich Bóg wszelkiej łaski, który wezwał nas do wiecznej chwały w Chrystusie Jezusie po niewielkim utrapieniu udoskonali, utwierdzi i ugruntuje” (KK 41).

Wszyscy świeccy przez swe „powołanie” winni szukać królestwa Bożego, zajmując się sprawami świeckimi i kierując nimi po myśli Bożej: „Żyją oni w świecie, tam ich Bóg powołuje, aby wykonując właściwe sobie zadania, kierowani duchem ewangelicznym, przyczyniali się do uświęcenia świata na kształt zaczynu, od wewnątrz niejako i w ten sposób przykładem własnego życia promieniując wiarą, nadzieją i miłością, ukazywali innym Chrystusa” (KK 31). W każdej sprawie „wszyscy chrześcijanie będą z dnia na dzień uświęcać się w warunkach swego życia, pośród swych obowiązków czy dolegliwości życia, jeśli z wiarą przyjmą wszystko z ręki Ojca niebieskiego i współdziałają z wolą Bożą, ujawniając także w służbie doczesnej przed wszystkimi tę miłość, którą Bóg świat umiłował” (KK 41).

Jan Paweł II dodaje, że jest wiele form chrześcijańskiej świętości dostępnej dla świeckich, żyjących w różnych warunkach. Wezwani są oni wszyscy do naśladowania Chrystusa i mogą otrzymać łaskę niezbędną do spełnienia swej misji w świecie. Bóg pragnie, aby postępowali oni drogą świętości i wskazywali ją innym¹¹.

¹¹ Por. J a n P a w e ł II, dz. cyt., s. 382.

III. POWOŁANI DO UŚWIĘCENIA ŚWIATA

Mówiąc o wiernych świeckich, Sobór Watykański II zaznaczył, że „żyją oni w świecie, to znaczy pośród wszystkich razem i poszczególnych spraw i obowiązków świata, i w zwyczajnych warunkach życia rodzinnego i społecznego, z których niejako utkana jest ich egzystencja. Tam ich Bóg powołuje [...]”, a więc wezwani są do świata (KK 31). Kiedy mówimy o „świecie”, myślimy bądź o królestwie szatana i zła, bądź też o ludziach żyjących wśród świata, dla zbawienia których przyszedł Chrystus. Termin „świat” zastosowany w konstytucji *Lumen gentium* domaga się udziału wiernych świeckich w przeciwstawianiu się temu, co złe, i dawaniu świadectwa wiary, nadziei i miłości oraz wypełnianiu własnych zadań przez służbę żyjącym w świecie (por. KK 31). Toteż Sobór dodaje, że szczególnym zadaniem świeckich jest „tak rozświetlać wszystkie sprawy doczesne, z którymi ściśle są związani, i tak nimi kierować, aby się ustawicznie dokonywały i rozwijały po myśli Chrystusa i aby służyły chwale Stworzyciela i Odkupiciela” (KK 31). Wynika stąd, że działalność świeckich winna mieć w świecie aspekt kultowy, zakładający świętość ich życia. Dzięki miłości do Kościoła i bliźnich świeccy umacniają wiarygodność Chrystusowej Ewangelii¹².

Świętość zasadza się na miłości, która jest owocem Ducha Świętego. Miłość do Boga jest źródłem autentycznej miłości bliźniego. Odgrywa ona ogromną rolę w życiu człowieka świeckiego, posłanego do świata. Skoro wszyscy powołani są do świętości, tym samym zostali wezwani do miłości. A zatem miłość, a nie wypełnianie określonych funkcji we wspólnocie Ludu Bożego, stanowi o istocie świętości. Nie lęka się ona osiągnięć i różnorodności zadań pełnionych przez świeckich, o ile przyporządkowane są one miłości¹³. Stając się „Chrystusem dla świata”, świeccy mają przyczyniać się do jego przemiany z „królestwa grzechu” w „królestwo miłości”. Wydaje się, że jest to najbardziej istotne zadanie ludzi świeckich: poprzez osobistą świętość i doskonałość uświęcać innych, całą ziemską rzeczywistość. Należy przy tym pamiętać, że świętość świeckich żyjących w świecie i będących świadkami zmartwychwstałego Chrystusa przejawia się i w samym Kościele, który jest terenem dawania przez nich świadectwa¹⁴. Tak więc do przemiany

¹² Por. M i s z t a l, art. cyt., s. 42.

¹³ Por. W. S ł o m k a, *Świętość na świeckiej drodze życia*, Poznań 1981, s. 99 n.

¹⁴ Por. E. P i r o n i o, *La vocazione dei laici alla santità*, „Revista di vita spirituale” 4-5 (1987) s. 403 n. Por. także M i s z t a l, art. cyt., s. 43.

i uświęcenia świata niezbędna jest osobista świętość ludzi świeckich; niezbędne jest bowiem osiągnięcie doskonałej miłości.

W konstytucji duszpasterskiej o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes* Sobór Watykański zwrócił szczególną uwagę na wzajemne relacje między sprawami doczesnymi a wiecznymi. Jeśli chrześcijanin ma być zorientowany na wieczność, to winien pamiętać o słowach apostoła Pawła: „Przemija postać tego świata” (1 Kor 7, 31). Toteż pytanie o zbawczą wartość doczesnego zaangażowania prowadzi do poszukiwania rozwiązania problemu sensu świata i ludzkich dziejów. W świetle konstytucji *Gaudium et spes* doczesny świat jest Bożym stworzeniem, ale przewija się w nim także zło i odmowa przynależności do Stwórcy (por. KDK 12-13, 36-37). W świecie tym obserwujemy ustawiczne przemijanie, ale też widoczne jest to, co stanowi podłoże wszelkich przemian i nie ulega zmianie (por. KDK 10). Świat zatem jest rzeczywistością, w której działają moce dobra i zła. Dla zbawienia świata przyjął ludzkie ciało Syn Boży, który umarł i zmartwychwstał (por. KDK 2). W tym świetle wyraźniej dostrzegamy związek stworzenia ze Stwórcą. Sobór poucza, że świat ma właściwą sobie egzystencję i autonomię, choć związany jest ściśle z Bogiem. Dzięki temu widzimy w tym świecie obecność tego, co święte i wieczne, a człowiek został umieszczony nie w świecie obcym Bogu, lecz w świecie Bożym, który ma umiłować i uszanować tak, jak miłuje Stwórcę; przez człowieka też świat cały ma w sposób świadomy i dobrowolny należeć do Boga w Jezusie Chrystusie¹⁵

Zauważamy, że Sobór Watykański II ma ogromne znaczenie dla kształtowania się nauki o duchowości laikatu. Nie odniósł się bowiem z potępieniem i niechęcią do ziemskich rzeczywistości, jak czyniono to dotąd, wzywając do „pogardy świata”, ale bazując na Biblii, mówiącej o powołaniu przez Boga świata do istnienia, zachęcił do uświęcania go przez człowieka, zlecając to zadanie zwłaszcza świeckim. Sobór przypomniał świeckim, że ich osobiste zjednoczenie z Chrystusem powinno objąć wszystkie dziedziny życia doczesnego, zgodnie z wezwaniem Apostoła: „Wszystko, cokolwiek czynicie w słowie lub uczynku, wszystko w imię Pana Jezusa Chrystusa czyńcie, dziękując przez Niego Bogu Ojcu” (Kol 3, 17), toteż „ani troski rodzinne, ani inne sprawy świeckie nie powinny pozostawać poza sferą ich życia duchowego” (DA 4).

¹⁵ Por. W. S ł o m k a, dz. cyt., s. 106. Por. także L a z z a t i, dz. cyt., s. 57.

BIBLIOGRAFIA

- A u g u s t y n J., Miłość w życiu ludzkim, Kraków 1992.
- F i l e k J., Zjednoczenie z Bogiem realizacją chrześcijańskiego powołania, „*Studia Theologica Varsaviensia*” 28 (1990), nr 2, s. 92-98.
- J a n P a w e ł II, Adhortacja apostołska *Christifideles laici*, Città del Vaticano 1988.
- L a z z a t i G., Duchowość świecka, Kraków 1993.
- M o j e k S., Powołanie do życia rodzinnego, [w:] *Być chrześcijaninem dziś. Teologia dla szkół średnich*, red. M. Rusecki, Lublin 1992, s. 366-379.
- N o w a k S., Rola miłości w rozwoju życia wewnętrznego, [w:] *Miłość w postawie ludzkiej (Homo Meditans, t. 8)*, red. W. Słomka, Lublin 1993, s. 195-207.
- S ł o m k a W., Świętość na świeckiej drodze życia, Poznań 1981.
- S ł o m k a W., Źródła postaw i życia chrześcijańskiego, Lublin 1996.
- U r b a ń s k i S., Świętość ludzi świeckich w nauczaniu Soboru Watykańskiego II, [w:] *Instytut Teologiczny w służbie diecezji częstochowskiej, Częstochowa 1991, s. 219-229.*
- W e r b i ń s k i I., Świętość w świetle dekretów beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych po Soborze Watykańskim II, Warszawa 1993.
- W e r o n E., Powołanie i posłannictwo ludzi świeckich, Poznań 1989.
- W e r o n E., Teologia życia wewnętrznego ludzi świeckich, Poznań-Warszawa 1980.
- Ż y c i ń s k i J., Medytacje sokratejskie, Lublin 1991.

L'IDEA DELLA SANTITÀ DEI LAICI SECONDO
IL CONCILIO VATICANO II

R i a s s u n t o

Secondo l'insegnamento del Concilio Vaticano II l'autentica vita cristiana è una vita in Cristo sotto la guida dello Spirito Santo. Il mondo è l'ambito proprio dell'attività dei laici, i quali facendo i loro compiti nello spirito del Vangelo contribuiscono all'opera di santificazione della realtà terrestre.

L'impegno alla santità è dovere di tutti i membri della Chiesa. Il Concilio sottolinea specialmente la necessità della santità da parte degli sposi e dei genitori, i quali risultano essere primi insegnanti della fede per il loro figli.

L'unione personale con Cristo dovrebbe abbracciare tutte le dimensioni della vita quotidiana. Il Concilio pone anche alcune esigenze concrete riguardo alla pratica della santità da parte dei laici: preghiera, vita sacramentale, pratica delle virtù ecc. sono forme di pietà in cui si esprime la fede che Gesù Cristo si aspetta dai suoi seguaci.

Traduzione: Krzysztof Burski SSP

Słowa kluczowe: duchowość, świętość, życie chrześcijańskie, zbawienie i uświęcenie człowieka.

Key words: spirituality, sanctity, christian life, salvation and sanctification of Man.

Parole chiavi: spiritualità, santità, vita cristiana, salvezza e santificazione dell'uomo.